

EVA KOLNÍKOVÁ, *Němčice, Ein Macht-, Industrie- und Handelszentrum der Latènezeit in Mähren und Siedlungen am ihren Rande. Kommetierter Fundkatalog Münzen*, ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, BRNO, V.V.I, Brno, 2012, 194 p.

După studiile publicate de-a lungul timpului (*Dako-getische Münzen und einige Probleme des keltischen Münzwesens in der Slowakei*, în SCN, 5, 1971; *The Finds of Celtic Coins in Slovakia and the Main Problems of the East Celtic Coinage*, în *Actes du 8ème Congrès International de Numismatique*, New York-Washington, 1973; *Münzfunde und die historischen Ereignisse im nördlichen Mitteldonaraum um die Zeitwende*, în *Kelten, Germanen, Römer im Mitteldonauegebiet vom Ausklang der Latène-Zivilisation bis zum 2. Jahrhundert*, Brno-Nitra, 1995; *Abstraktion in der keltischen Münzkunst (am Beispiel einiger Goldmünzen aus der Slowakei)*, în *Acta Musei Nationalis Pragae*, 61, 2002, 1–4; *Les monnaies Témoins de la prospérité et des contacts lointains de l'habitat celtique de Nemcice-Vicemerice. Dossiers d'Archéologie*, Nr. 313, 2006) în care a demonstrat o excelentă cunoaștere a fenomenului numismatic dezvoltat pe teritoriul Cehiei și Slovaciei, Eva Kolníková ne supune atenției o nouă și interesantă lucrare.

Apărut în 2012 și având ca referenți pe prof. univ. Josef Bujna și Günther Dembski studiul, intitulat *Němčice, centru de putere, producție și comerț din Moravia și așezările învecinate în perioada Latène. Catalog comentat al descoperirilor monetare*, reprezintă rezultatul unei importante cercetări numismatice desfășurată în cadrul proiectului GA CRP 405/10/1209 finanțat de Consiliul de Editare al Academiei de Științe din Cehia.

În fapt este vorba despre înregistrarea, clasificarea și interpretarea descoperirilor monetare consemnate de-a lungul timpului în așezarea celtică de la Němčice

(Cehia). Din așezarea menționată, și împrejurimile sale, provine un material numismatic impresionant (după Miloš Čizmář ar fi vorba de cca 10.000 de piese) și variat (piese locale, străine, nedeterminate, resturi de monede, forme de turnare, fragmente din metal prețios etc). Din acest motiv, zona a constituit mereu ținta preferată a căutătorilor de monede și de aceea este greu de stabilit, în momentul de față, cantitatea exactă a materialului numismatic de aici. În catalogul descoperirilor monetare de la Němčice, întocmit de Eva Kolníková, sunt înregistrate 1176 de piese și alte 15 obiecte, marea lor majoritate fiind depozitate la Institutul de Arheologie din Brno; în același catalog au fost incluse și monede descoperite cu ajutorul detectoarelor de metale și care s-au aflat în diferite colecții private. Așa cum recunoaște și autoarea studiului există o foarte mare probabilitate ca un număr cel puțin egal sau chiar mai mare de piese, altele decât cele descrise în catalog, să se afle încă la diverși colecționari. Piese descoperite la Němčice sunt analizate pe parcursul a patru capitole importante: A. *Monede celtice locale*, presupuse a fi bătute în centrul de producție de la Němčice (p. 12–55); tipul Athena/Nike, Athena Alkidemos, cu liră etc. (stateri, tetradrahme, drahme, oboli și fragmente de monedă); B. *Monede celtice străine* (p. 55–58); în această categorie sunt incluse piesele ce provin fie din imediata vecinătate a centrului de la Němčice, fie din spații locuite de celto-daci, celți scordisci din Serbia, celți din Pannonia, Slovacia de sud-est, Germania de sud-vest, Franța sau Belgia; C. *Monede neceltice* (p. 58–68); sunt piese cu originile în regiuni aflate la distanțe mari de Němčice (spațiul mediterano-

pontic – nordul Africii, Grecia, Bosfor, Rhodos, Roma, Sicilia etc.) și datate în perioada elenistică; D. *Monede târzii, determinate ulterior sau nedeterminate* (p. 66–68). Fiecare grup de piese este însoțit de un comentariu în care sunt tratate probleme legate de tipologie, iconografie, metrologie, cronologie și terminologie. Analiza materialului numismatic s-a realizat așadar mai mult din punct de vedere tehnic, în timp ce interpretarea istorică a fost neglijată (probabil că această scăpare va face obiectul unui viitor studiu).

Suprafața mare a așezării celtice de la Nēmčice (30 ha), materialul numismatic extrem de bogat descoperit aici (cel mai mare din Moravia), diversitatea tipurilor monetare (piesele locale sunt însoțite de exemplare din zone îndepărtate) și metalul prețios din care sunt confecționate majoritatea pieselor pot constitui argumente solide asupra importanței politice a așezării, situată la nord de cursul mijlociu al Dunării, precum și a rolului său de centru meșteșugăresc și comercial (legăturile cu bazinul mediteranean trebuie evidențiate) pe care l-a jucat în intervalul cuprins între jumătatea secolului al III-lea și a doua jumătate a secolului al II-lea a.Chr.

Studiul mai cuprinde: o *Prefață* sub semnătura lui Miloš Čizmár (p. 8); o *Introducere* a Evei Kolníková în legătură cu catalogul descoperirilor (p. 9–10); o *Listă a abrevierilor* (p. 11); un capitol de precizări

asupra rezultatelor obținute în urma analizei prin fluorescență Röntgen efectuată asupra monedelor (p. 74–77); o *Bibliografie* bogată ce cuprinde 160 de lucrări și 22 de cataloage numismatice; două hărți, una a Moraviei, cu centrul de la Nēmčice și așezările din vecinătatea sa, iar alta cu monedele descoperite în același centru (p. 85–86); 91 de planșe în care sunt reprezentate tipurile monetare incluse în catalog (p. 88–178) și trei anexe care redau un tabel cu monedele de tip liră și tipuri înrudite, un raport asupra rezultatelor analizei prin fluorescență Röntgen și un indice al locațiilor în care sunt depozitate tezaurele monetare descoperite în așezarea celtică de la Nēmčice (p. 179–194). Se adaugă la cele menționate și calitatea grafică a lucrării.

Documentarea serioasă, analiza tehnică excelentă a materialului numismatic cercetat, observațiile întemeiate, bibliografia complexă și anexele bine întocmite (planșe, hărți etc) ne determină să apreciem la justa valoare lucrarea Evei Kolníková, *Nēmčice, Ein Macht-, Industrie- und Handelszentrum der Latènezeit in Mähren und Siedlungen am ihren Rande. Kommetierter Fundkatalog Münzen* și să o considerăm ca o apariție binevenită în rândul publicațiilor numismatice.

TIBERIUS D. PĂRPĂUȚĂ